

LA CAMPANA DE GRACIA.

4 cts. NUMERO ESPECIAL 4 cts.

DIA DELS MORTS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria E-panyola, Rambla del Mitj, núm. 20, botiga, BARCELONA

PREU DE SUSCRICIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre **ESPANYA** 8 rals
Cuba y Puerto-Rico, 16 rals, **Estranger**, 18 rals

EPITAFIS.

Dins d' aquest ninxo fantàstich, contret y ab lo semblant torvo, hi jeu D. Cólera Morbo, mort de miseria... y de fàstich.

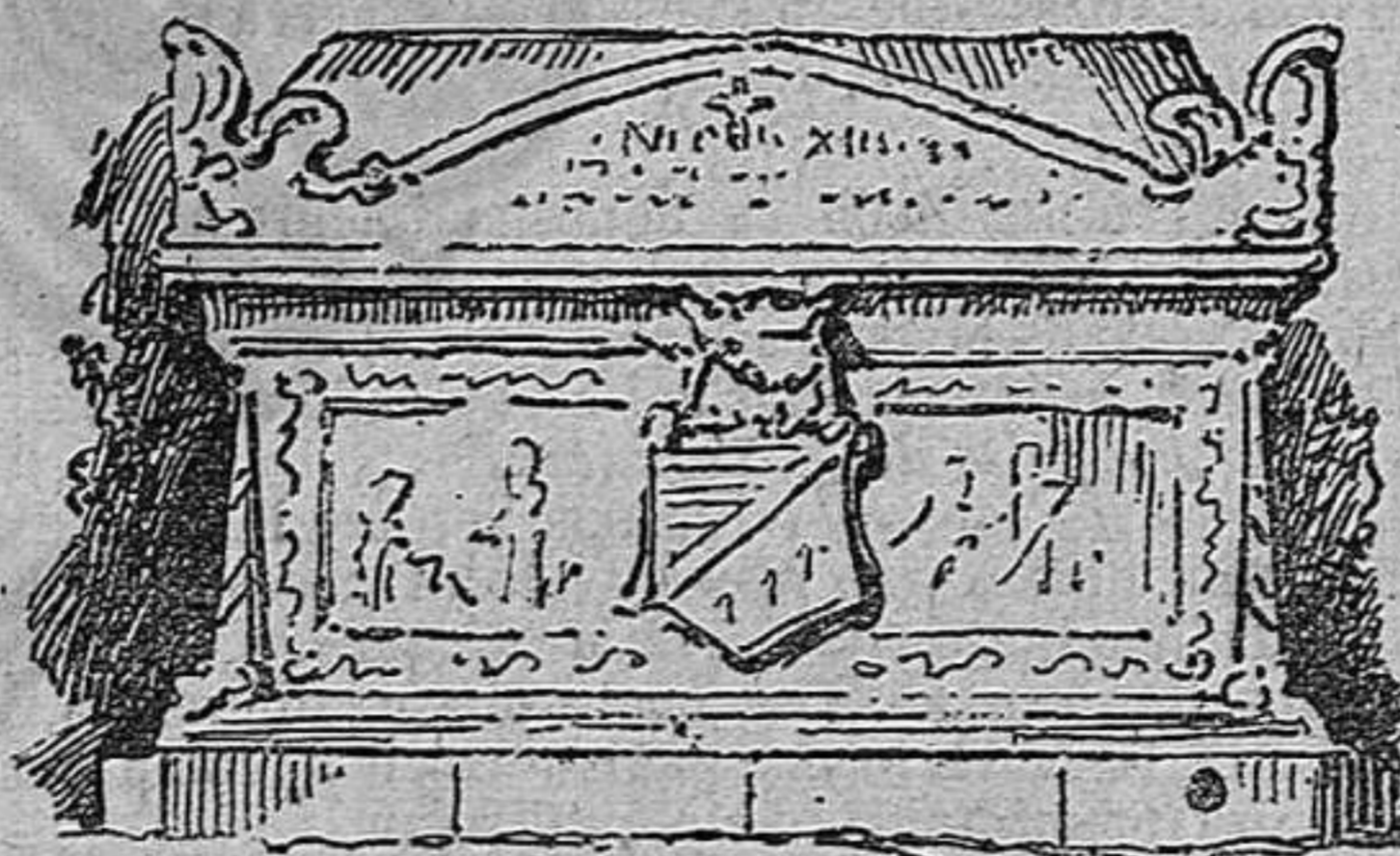
Darrera d' aquesta reixa dorm una criatura extranya: es la dignitat d' Espanya, morta en lo moment de neixe.

Aquí descansa un lleó que vá morir de vergonya, al veure la inmensa nyonya que avuy té certa nació.

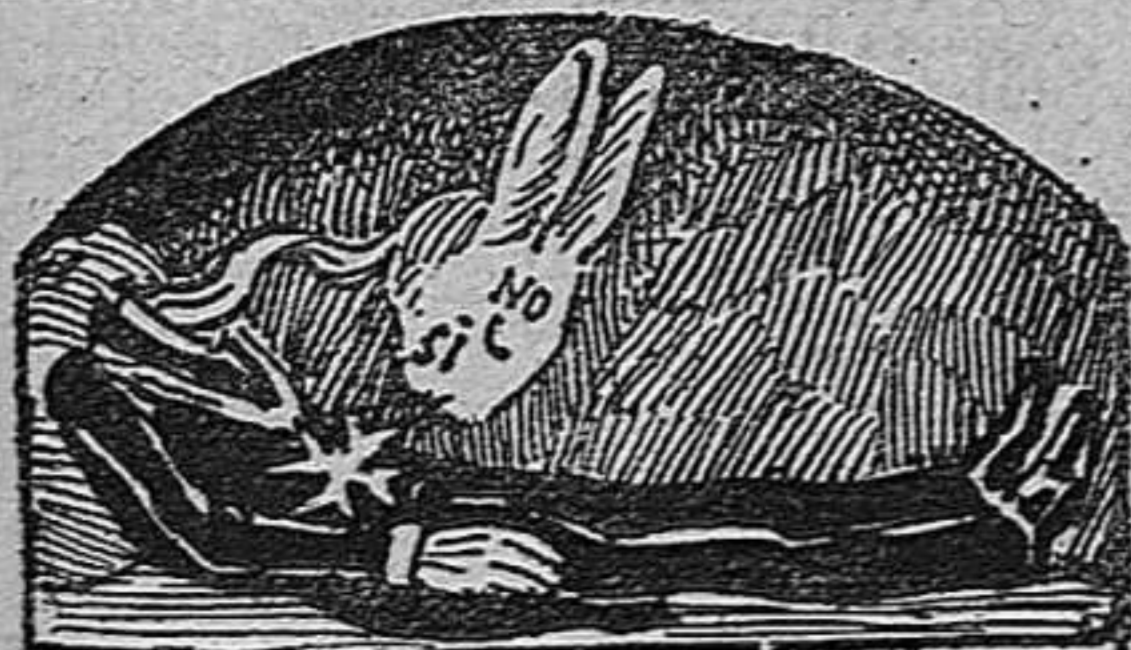
¡Oh viatjer! No 't precipitis: mira aquesta tomba trista, hont reposa un periodista que mori de *fiscalitis*. Ara, bo y mort com está, lo difunt vigila y riu, y hasta devegadas diu que aviat ressucitará.

¡Gran tomba! Pero no está ara com ara ocupada: á la quenta l' han comprada y l' han feta prepará per posarhi... ¡Nada, nada! ¡No ho sé qui hi han de posá!

Ab una fatxa tremenda, plena de quatres y tresos y rosegada d' inglesos, jau aquí la nostra Hisenda. Xuclada per tot lo món, may vá poguer respirar, y al fi 's vá deixar matar pèl seu metje, en Cos-Gayon.

Lo mort que descansa aquí es un pobre diputat, que caygué desllorigat de tant fè ab lo cap *no y sí*.

Jau aquí una Carolina, moreneta y molt salada, que mori d' una xarpada d' una grapa *bismarckina*.

Es aquest que véus aquí lo partit republicá; no es que sigui mort: s' hi está... en fi, s' hi está... perque sí.

VOX POPULI.

ANANANCH, GANANANCH, GANANANCH! ¡BIM BOM!... ¡BUM!... ¡S' HA MORT LO CÓLERA!... ¡JA 'NS L' HEM ESQUITXAT DE SOBRE!... ¡TE DEUM!... ¡ALEGRIA!... ¡JULI!... ¡Llástima que no hi haja pebrots!... ¡Vaya un bandarra!... ¡Ha sigut un cólera moll calsas!... ¡Quatre cassos; pero moits mits duros!... ¡Glanch, glanch, glanch!... ¡SENTIU? ¡L' ESQUELLA DE LA FABRICA!... ¡AL ÚLTIM TINDRÉM FEYNA!... ¡GRACIAS A DEU QUE NO HAUREM DE ANAR AB LA CASSOLETA A BUSCAR LA SOPA!... ¡FEYNA!... ¡JORNALS!... ¡LA FAMILIA!... ¡LA PAU DE CASA!...

¡Nanch, gananch, gananch!... ¡BIM, BOM, BUM!... JA S' OBRAN LOS TEATROS!... JA S' HA ACABAT LO CÓLERA!... ¡Xiiii... Lo carril xiula. ¡Ja tornan los poruchs!... ¡Ja son aquí!... ANIRÉM AL LICEO... AL PRINCIPAL... A RÒKEA... ARE RAY QUE 'S TOT CORRE DE NIT SENSE PERILL... Vinga ferse trajos y gastar... Que 'l diner circuli... Ja pot sortir senyor diner, ja pot sortir, que 'l cólera es fora... ¡Jesus! no hi ha al mon ningú més poruch que vosté... Encare no 's presenta un cas tot desseguit s' amaga. ¡Qualserot diria qu' es de carn y ossos!... ALEGRIA!... DIVERSIONS!... BENESTAR!... DE LO QUE NOSAL-TRES GASTEM NE VIURÁ L' INDUSTRIA, L' COMERS, L' ACTIVITAT, LO TREBALL...

Aixís parla la societat laica, sense distinció de classes; los treballadors y la gent potentada. Si 'ls uns están alegres, los altres més.

Tant sols los capellans que cantan lo Te Deum ho fan ab una nyonya, ab una tristesa, que talment sembla que digan:

—Ay senyor, tant bè que anava aixó del cólera; ja veuréu com are no será capás de morir-se ni una mosca. Pero en fi, no hi ha que perdre l' última caixalada: —«Te Deum laudamus!...»

LOS NOSTRES MORTS.

OM cada any en semblant dia debém dedicar un carinyós recort a la memoria dels que ab son talent ilustraren las columnas de LA CAMPANA DE GRACIA; Tomás Padró, Anton Llabe-ria, Anton Altadill, Robert Robert, Joseph Dern, Joaquim M.ª Bartrina...

Ausents per sempre més de aquesta vall de llagrimas y de conservadors vosaltres que un dia compartireu ab nosaltres la defensa dels nobles ideals de la democracia, los que 'us hem vist caure un á un en aquesta lluyta despiadada, contra las preocupacions y la ignorancia qu' embruteixen al home y contra todas las tiranias que l' esclavisan, no tenim altra dalera que seguir vóstras peñadas, afanyosos de que al últim la terra en que h' vam de descansar eternament, siga eternament republicana.

Dormiu en pau. Vosaltres heu mort; pero viu encare la vostra obra. ¡Ditxosos ¡serem si logrém continuarla, inspirant-nos en los exemplos del vostre talent y de las vostras virtuts!

La mort, treballadora infatigable, ha arrencat aquest any de l' arbre pompós de la vida, magnífichs fruits que l' adornavan.

Sobressurt entre ells per sa valia y per lo dolor qu' en tot lo mon produhi la seva pérdua, un qu' era gloria no sols del país que 'l va veure neixe, sino del síg-le XIX, que va immortalisar ab sos inspi'ats cants

Victor Hugo, lo excels poeta de la llibertat y del progrés, ha passat de la vida a la historia. Los llorers de sos triunfos apilotats forman una montanya tant alta, que per ella ha escalat lo cel de la immortalitat.

Las generacions futuras, quan parlin del nostre síg-le, dirán que fou lo síg-le de Victor Hugo.

Ab ell va neixe y per ell va viure, va cantar sas glorias y va enallir sas virtuts, demostrant que fins a través dels núvols de fum del carbó de pedra, brilla avuy més esplendorós que may lo sol de la poesia.

Treballador incansable, demócrata constant, enamorat alguns cops de la utopia; pero sempre ple de fé.... y encare més, de bona fé, Roch Barcia sigué algun temps l' evangelista de la causa republicana.

¿Qui no recorda sas campanyas durant los periodos agitals de la gloriosa revolució de Setembre?

Sos escrits corrian de má en má y sas ideas expresadas en una forma que no 's podia confundre ab la de cap més escriptor, germinavan en la conciencia del poble.

Roch Barcia fou un dels més fecundos incubadors de republicans. No sempre las ideas entran per la reflexió sino també pèl sentiment. ¡Gran cosa es qu' entrin! Després ja arrelan, floreixen y granan. L' home s' ennobleix professantlas y 's dignifica sostenintlas. De una impresió ne surt moltes vegadas una conciencia, y quan la conciencia s' interessa en la cosa pública, d' ella 'n deriva la constancia, y de la suma de constancias ne surt la forsa.

Injust sería negar que molta de la que t' avuy lo partit republicá y que tal volta dintre de poch temps será aprofitada, 's deu a aquella activa y brillant propaganda de Roch Barcia, que mori més obscurament de lo que devia un home que tants serveys habia prestat a la causa del poble.

La democracia catalana, aquest any s' ha vist en lo dolorós cas de teixir duas coronas fúnebres per dos de sos fills més ilustres, representants digníssims de duas generacions de demócratas.

Fou l' un Narcís Monturiol; fou l' altre, Gonzalo Serrallara.

Lo primer treballá ab Coello y Abdon Terradas en posar los fonaments del partit republicá espanyol. Sa joventut entusiasta se vejé amargada per las més terribles persecucions dels governs autoritaris que regian l' Espanya avants de la revolució de Setembre.

Dotat de un talent clar y de una exemplar aplicació, compartí sempre la defensa de las ideas democráticas, ab l' estudi de la ciencia, y aplicá sempre 'ls fruits de sos estudis, sas invencions y sos descubriments al bè de sos semblants.

Si menos modest hagués sigut, més hauria brillat; si més que de l' humanitat s' hagués preocupat de sí mateix, no hauria mort pobre com va morir l' inventor del iclineo y de altres adelantos no menos notables.

Gonzalo Serrallara era sens dupte lo representant més notable de la jove generació democrática nascuda a la vida pública ab la may prou alabada revolució de Setembre.

En alas de son talent y de sa oratoria fascinadora, escalá desde 'l primer moment un dels llochs més elevats. Feya poch que havia sortit de las aulas universitarias y Barcelona s' honrá conferintli la seva representació en las Constituyents de 1869.

Quan la política perdé 'l concurs actiu de son talent, sense, empero, que may l' abandonés ab ingratitude, sino que 's descartá voluntariament del camí que 'l duya a una segura y brillant carrera, Serrallara s' entregá en cos y anima a la defensa de la justicia, y 'l foro catalá s' ilustrá ab una nova celebritat.

Sempre 'l débil trobá en ell un defensor; la desgracia un bon conceller; sos correligionaris un escut; lo dret de Catalunya un paladí; y tots quants sentian sos informes, lo mateix lo tribunal que l' auditori, motius de alabansa, aplauso y admiració.

La mort destruí aquesta vida, en la flor de sas expansions. Los redactors de LA CAMPANA ploraren llavors y ploran encare la pérdua de un bon amich, y de un dels advocats que ab més talent saberen defenderla davant del tribunal de imprenta.

Destiném l' últim lloch de aquesta fúnebre galeria de retratos a dos joves modestos, escriptors tots dos, que ab sos treballs honraren més de un cop las columnas de aquest periódich y las del nostre estimat colega y germá L' Esquella de la Torratxa.

Nos referim als senyors D. Joseph Verdú y D. Jaume Torras Bergé, que usavan respectivament en sos escrits los pseudónims de Gestus y Maria Bocanegra.

Tots dos moriren ab ben pochi dias de diferencia, quan era molt encare lo que podian fer en lo camp de la literatura que ab tanta afició cultivavan.

Escrits inédits del un y del altre conservem nosaltres y creyém que la millor manera de honrar lo seu recort será la publicació de un treball de cada un d' ells, puig aixó 'ns donará la itusió de que viuen encare, com viuen realment en lo cor de la redacció de LA CAMPANA DE GRACIA.

CANSÓ.

Fadrinetas del poble no coneixen tristor; tot lo dia corejan amorosas cansons.

Se fan bonas mesadas treballant negras flors; negras flors per coronas y coronas per morts.

Treballant tot lo dia ¡sens pensar lo que son! si la feyna no 'ls manca, la alegria tampoch.

Treballant, cada una,

va contant sos amors, apilant sempre vivas: fent ab lletras, Recorts...!

Que recorts son de mare ó de fill ó d' espós.... ¡fadrinetas del poble no coneixen tristor!

Si la feyna no 'ls manca la alegria tampoch y fan flors per coronas y coronas per morts.

Fadrineta que estima ignocenta del mon una ofrena que valga li vol dá al aymador, al demunt de la ofrena de la ofrena de amor ab lletretas dauradas vol posarhi Recort.

Las mateixas lletretas y també 'l mateix mot que ha posat en coronas en coronas per morts.

Fadrineta que canta diu que estima de cor ú sará ja l' espera lo fadrí que la vol.

Perque mes se la mirin fadrinetas de entorn, un vestit ha de ferse un vestit de valor.

Per assó es que s' afanya treballant negras flors, negras flors per coronas y coronas per morts.

Fadrineta que bella no coneix la tristor no ha pensat que en un dia ha posat tants recorts.

Sens sabè 'l que posava res va dirli lo cor no més feyna lemana pera fers' vestits nous no pensant que la feyna de coronas y flors quan més creix més tristesa puig més creixen los morts.

Fadrinetas del poble no coneixen tristor... fadrinetas novellas no més parlau d' amor; se fan bona mesada treballant negres flors; si la feyna no 'ls manca, la alegria tampoch: y no pensan, quan cantan amorosas cansons, que fan flors per coronas y coronas per morts.

JOSEPH VERDÚ (Gestus).

¡AY QUINA DELICIA!

«Ditxós qui t'è dona.»

Dès que soch casat, car lector, tinch dona, tan guapa, tan mona, que 'm t'è 'l cor fletxat.

Vivim en un pis, qu' hasta hi toca 'l sol, sens pena ni dol... ¡Ay que soch felis!

Ella molt contenta m' arregla 'ls fogons, y 'm cús los botons, y 'm planxa y 'm renta; y hasta m' apadassa, y hasta 'm va a la fleca y 'm porta la teca millor de la plassa.

Lector, perque notis que no son bolados, jo dels seus guisados me 'n llepo 'ls bigotis.

L' un dia per postres me fa un xich de crema, ó 'm du alguna yema ó be ricas ostras.

Y per matá 'l rato, quan hem acabat, pujem al terrat... y de ditxa esclato.

Mentres mira 'l cel y 'l troba bonich, cosetas li dich dolsas com la mel.

Ella 'm diu «graciós»: no sé si es justicia. ¡Ay quina delicia! ¡Ay que soch ditxós!

Cada demati prenem xocolate, ab xarop ú horxata, á cal Mallorqui.

De nits al Liceo, al Circo, á Romea... ab ma dulcinéa qu' es lo meu recreo. ¡Oh felicitat!

es cosa molt bona...

¡Ditxós qui t'è dona!
 ¡Ditxós qui es casat!
 Més algun burleta
 sempre que al carrer
 vaig ab ma muller,
 me crida:—Doneta—
 La gent de la escaia
 ni 'm mira tampoch,
 fa corre que soch
 mitj tocat de l'ala!
 Pera moure 'm ronya
 y darne incomodos,
 diu que ni tinch modos
 ni gasto vergonya.
 Que soch un tanoca...
 tinch cara de mico...
 Y es perque no 'm fico
 allí hont no 'm pertoca.
 Esquivo renynas;
 vull viure felis.
 No admeto al meu pis
 vehins ni vehinas.
 Mon únich consol
 es passar l'estona
 ab la meva dona
 més caya qu' un sol.
 Y mentres murmura
 la gent, ab malicia...
 ¡Ay quina delicia!
 ¡Ay quina dolçura!

J. TORRAS BERGÉ (Maria Bocanegra)

LA TOMBA Y LO ROSER.

TRADUCCIÓ DE VÍCTOR HUGO.

La tomba diu al roser:
 —Del plor que l' aubada 't deixa,
 ¿qué 'n fás, idol del amor?—
 Y lo roser li contesta:
 —¿Que 'n fás, tú, del que rellisca
 en ton abim obert sempre?
 Diu la rosa:—Fosch sepulcre;
 ne faig del aigua que m' queda,
 un perfum de mel y ámbar.—
 La tomba diu:—Llastimera
 flor; del ánima qu' engullo
 un angel del cel ne queda.

MIKO-MIKO.

TOCH DE MORTS.

UAN vajan al cementiri vell de Barcelona, fixinse en una cosa.
 Davant per davant del ample reixat, la porta d' entrada; sobre la porta l' ángel del judici de 'n Vallmitjana; sota l' ángel un rétol llatí «*Ressurrectionis horam mortuorum specto*» que traduït literalment vol dir:
 «Espero l' hora de la resurrecció dels difunts.»
 Y ¡oh filosofia del artista! L' ángel la espera sentat.

Se 'n ha anat lo cólera de Barcelona. Ja s' ha acabat alló de posar al diari: «Avuy hi ha hagut 45 invasions y 18 morts de l' enfermetat reynant.»

Pero si aquest cólera odiós se 'n ha anat de Barcelona, un altre cólera, per fortuna molt agradable, s' ha instalat al Teatro Principal.

Lo cólera-Calvo-Echegaray.
 Diumenje vá fer la seva aparició ab *En el seno de la muerte*, y del primer antuvi, vá haverhi cinch morts.

Dilluns *El gran galeoto*, un mort.
 Després vá reposar. Pero avuy dissapte, demá diumenje y demá passat dilluns ab lo *Tenorio*, apretará qu' es un gust.

Sort que 'l públich aplaudeix molt, y al final dels actes tothom ressucita per rebre l' ovació.

Casi todas las personas célebres que han crusat lo mon, han dit la seva sobre 'l misteri de la mort.

La poetissa *Safo*:—«Si la mort fós un bè, los Dèus no foran immortals.»

Lo filòsof *Sèneca*:—«La mort es una lley, no pás un càstich.»

L' emperador *March Aureli*:—«La mort tal vegada no es més que canviar de síti.»

L' escriptor *Montaigne*:—«No es la mort lo que jo temo, sino 'l morir.»

Cervantes:—«Tot es bó en la vida, fins la mort.»

Montesquieu:—«Quan la mort ha igualat todas las fortunas, no hauria de diferenciarlas la pompa fúnebre.»

Rousseau:—«Lo primer pás de la vida, es lo primer pás cap á la mort.»

Gassendi:—«He nascut sense saber perqué, he viscut sense saber cóm, y moro sense saber cóm ni perqué.»

Fins aquí las celebritats que ja no existeixen. Las celebritats qu' encare viuen s' expressan de una manera *sui generis*.

Cánovas:—«La mort de la nació es la vida mèva.»
Romero Robledo:—«Matéume de un *volapíe*; pero no 'm féu morir del cólera.»
Villaverde:—«Per la vida s' arrisca la vida y 's vá á Granada.»
Oliver:—«Si jo fós la mort, no mataria més qu' estudiants á cops de sabra.»
Pidal:—«Jo y la mort treballém pèl mateix objecte; per engreixar al clero.»
Fonrodona:—«¿Voléu que guanyi todas las eleccions? Donéume las claus del cementiri.»
Tort y Martorell:—«Si quan me vaig desafiar me haguessen mort, m' haurian enterrat á tall d' albat.»
Sagasta:—«La vida es l' afany, l' oposició es la vida; la mort es lo descans, lo poder també.»
Camacho:—«Lo únich secret de un bon ministre de hisenda es omplir la caixa, de diners ó de cadávvers.»
Rius y Taulet:—«¿Volen dir que quan jo 'm mori ja no 'm creixerán més las patillas?»
Martos:—«La mort no es més que una série indefinida de transformacions; la política també.»
Moret:—«Soch de la mateixa opinió.»
Martinez Campos:—«Sota 'l lloron del mèu casco hi ha un sepulcre: sobre del sepulcre un epitafi: «Aquí yace un cerebro.»
—«Ja cauhen las fullas dels arbres... ¡Quina tristesa pèls tisichs de últim graut!»

La vida t'è dos portas: la d' entrada y la de sortida.
 A la d' entrada hi ha portera: la llevadora.
 A la de sortida, porter: lo metje.

Y á propòsit de metjes se 'n han contadas tantas. que avuy, en celebració de la festa dels morts, me permeteran qu' en recopili algunas.

Lo Dr. Joanico era tant actiu y volia atendre á tants malalts á un temps, que quan ne visitava algun, apenas s' hi entretenia. L' hi mirava la llengua, li prenía 'l pols, demanava paper y tinta, feya atropelladament quatre gargots á tall de recepta y se 'n anava.

—Aquest metje no m' agrada, vá dir un dia un parent de una malalta: vá massa depressa: sembla que tiri sense apuntar.

Un metje antich combat desesperadament tot projecte de cremació dels cadávvers.

—Gelosia de autor, deya un literat: jo tampoch voldria que 'm cremessen las mèvas obras.

—¿Que t'è Dr. Missert?... Está molt groch...
 —No estich gaire bò...
 —Ho sento, francament, y digui ¿qui l' assisteix?
 —¿Qui vol que m' assisteixi? Jo mateix.
 —Per mor' de Dèu, Dr. Missert... Aixó clama justicia al Cel!... ¿Qué vol suicidarse?

Conversa de dos doctors, després de alguns anys de no haverse vist:

—¿Y en Vila? ¿Qué s' ha fet de 'n Vila?
 —¿Quin Vila?
 —¿No 't recordas de 'n Vila? ¿No 't recordas que varem acabar la carrera junts?
 —Ah, sí, home, sí, are hi caich, en Vila... ¡Uy!... Fà una pila de anys que jo mateix li vaig fer l' autopsia.

Una idea:
 Los hi dono un duro—y 'ls deixo regirar los dos cementiris de Barcelona, ninxo per ninxo—si troban una corona que diga:
 «A mi querida suegra.»

Aquest any ab motiu de las circunstancias que havém atravessat, lo govern ha publicat una real ordre prohibint la visita als cementiris, durant los dias de Tots Sants y de Difunts.

—Aquesta ordre, dirán los morts, emana de un govern conservador que déu la majoria que l' apoya al vot dels difunts exclusivament. ¡Ingrat!

Passa un foraster per la Rambla d' Estudis, y al trobarse davant del *Siglo* pregunta:

—¿Qu' es aquesta vall qu' obrán aquí?
 —Es una fossa.
 —¿Per enterrarhi á las víctimas del cólera?
 —No senyor: aquí hi enterrarán l' activitat del Ajuntament de Barcelona, que ja fá temps qu' es morta.

Un pessimista:
 —¿Dels morts ningú se 'n recorda!
 En Pelfort y en Batllori:—Vaja, vaja, no calumnién als regidors conservadors de Barcelona. Cada vegada que hi ha eleccions no pensém més que ab ells.

Si aquell célebre Fra Anselm de la antigüetat visqués avuy, al veure que 'ls reys diuen que son inviolables y 'ls papas infalibles y que á pesar de tot se moren, afegiria 'l següent aforisme al seu célebre llibre de concells:

«Tant hi vá 'l rey com lo papa,
 com aquell que no t'è capa:
 de la mort ningú s' escapa
 quan sona l' hora.»

Es un absurdo que hi haja cementiri separat pèls creyents y pèls que no creuen.

Si l' ánima existeix, com diuen los representants de la religió, las ánimas ja se separaran per sí mateixas en l' altra vida. Separar los cossos, que no son més que materia impura ¡qué volen que 'ls digal per mi es lo materialisme del espiritualisme.

Tot aixó s' evitaria ab la secularisació dels cementiris.

Pero jo ja ho veig.
 Pèl clero seria un cop molt terrible que 'l privessin de viure escrant los ossos dels difunts.

P. DEL O.

¡BON VENT!

¡Oh! ¡Al últim! ¡Ja se 'n ha anat l' antipátiich don Microbi!
 ¡Bon viaje y tranquilat!
 Que 's fiqui en algun forat,
 que no 's mogui... y que li probi.
 Segons hi sentit á di
 á n' algú que 'l coneixia,
 lo Cólera al cap y al fi
 s' ha decidit á fugi
 pèls xascos que aquí rebia.

A la quènta 'l pobre 's creya menjarse mitj Barcelona, y al entrarhi diu que reya ab la santíssima ideya de divertir-se una estona.

—Nada—exclamava entre si,— vaig á ferhi una espurgada que donará un que senti; vull que 's recordin de mi y de la meva arribada.—

Y en efecte, va probar, va regirar terra y cel, y l' infelis va observar que aquí som durs de pelar y que 'l mori 'ns vé á repel.

Com que 'ls que no están per rals arreglavan las maletas y, pujant á las centrals, se 'n navan ab quatre salts, cridant:—¡Salut y pessetas!—

Vet' aquí que en pocs moments lo Cólera va trobarse sol y voltat de valents que li ensinavan las dents, decidits á defensarse.

Ell vinga fernos la pó, remenantse nit y dia y propagant la infecció...
 ¡Ni por esas! No senyó, tot en va... ningú 's moria.

Fins que un demati, apurat y aburrit per 'quests carrers, passant comptes tot plegat, va veure 'l desventurat que aquí hi perdía diners.

¡Que havia de fer! Fugi y deixar corre aquest plet que 'l treya fora de sí.

Y en efecte; vels' hi aquí lo que ara 'l Cólera ha fet.
 ¡Ja ha marxat! ¡Estigui bo y que Déu guihi 'ls seus truenos!

Lo resúm de tot aixó, es que ara en 'questa nació hi ha una calamitat menos.

No més falta que demá reventin los canovistas que no 'ns deixan respirá. los madurs d' aquí y d' allá, y, finalment, los carlistas.

¡Llavors si que cantarém Te-Deums y ora-pronobis y tants cants com sapiguém, y tots á coro dirém:
 —¡S' han acabat los microbis!

C. GUMÁ.

LA FESTA ANYAL.

s lo dia que 'ls vius dedican á recordarse dels morts.

Y 'l dia que 'ls morts emplean en riuers dels vius.

Sino que com las cosas d' ultratumba todas van al revés del món real, los morts no celebran la festa de dia, sino de nit, en lo precís moment que tocan las dotze.

Los pobres difunts ab aixó de l' hora passan la mar d' apuros. ¡Las dotze! ¿Y cóm ho sabrán que son las dotze? Quan un rellotje las toca, l' altre ja senyala un quart d' una, l' altre tres quarts de dotze y l' altre potser tres quarts de tretze. ¿Qui 'n treu l' aygua clara?

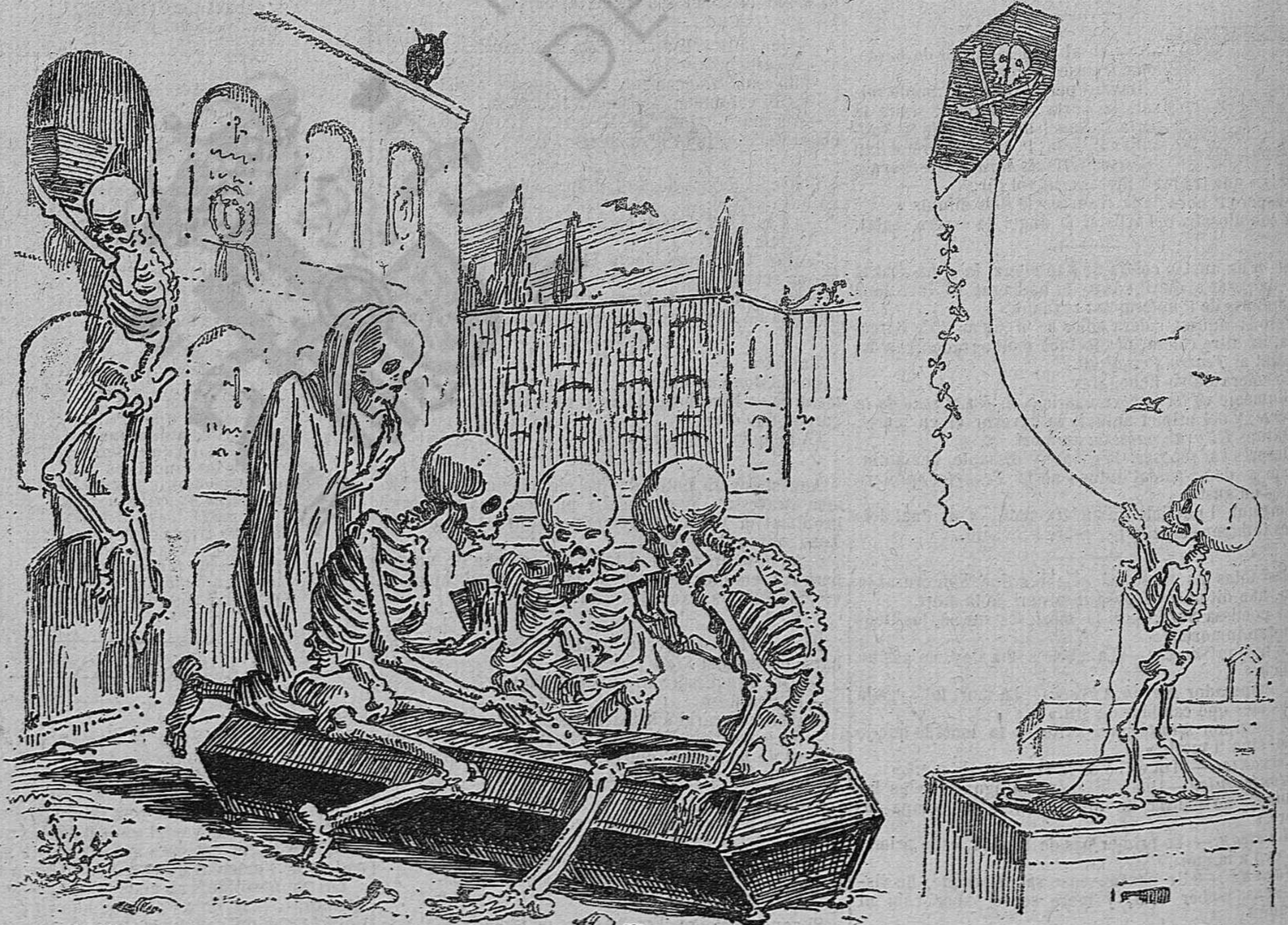
En fi, de todas maneras, ab penas y ab treballs arri-

CAPRITXOS FUNEBRES.

—Teta, aném'á veure 'l Tenorio?
 —No, que hi eurten massa morts, y á la nit no puch dormir.

—Senyora, si escolta las mévas pretensions....
 —Que hi guanyaré?
 —Li faré la vida.

Es inútil que vigili Sr. Solessio: sempre n' hi haurá que no poden perdre 'l vici.

Y are que diguin que no tenim de la mort un concepte elevat.

LA MORT DEL COLERA.

Qui fa patir que pateixi:
Qui mata te de mori.

La lley ho disposa així:
(Qui no li agrada que ho deixi)

ban a posarse d' acort, y 'ls difunts, quan ho creuhen convenient, abandonan lo piset y surten a armar lo gran xibarrí del sigle.

A nosaltres, [escriptors maliciosos, no 'ns está res vedat. Los simples mortals saben las cosas quan ja han succehit, y encara gracies. Nosaltres, avants de succehir, ja ho sabem tot ab los seus péls y senyals, sense faltari punt ni coma.

Per xó a horas d' ara ja estém enterats de lo que passarà en lo gran festival dels morts d' aquest any.

Ja veurán: escollin ab atenció, y dimars preguntin a qualsevol vehi del cementiri si las cosas no han anat tal com aném a referir.

¡Nag, nang, nang! Tocan horas, no sé quantas; en fi, diguém las dotze: de la nit, per supuesto.

Al extinguirse l' eco de la darrera batallada, las lápidas dels ninxos y las llosas dels panteons comensan a somoures. La terra dels barris democrátichs s' extreimeix també de mala manera, y aviat se veuhen caps que guaytan y mans que 's bellugan: la societat difunta 's lleva.

Los morts dels ninxos comensan a baixar pausadament per no desgraciarse, apoyantse de péus y mans en las oberturas de las habitaciones inferiores.

Per tot se senten crits y malas paraulas.

—Home, senyor dallons—exclama un mort d' una botigueta,—fassi 'l favor de anar ab més cuydado.

—¡Caramba! Dispensi, no sabia que encara fos dins.

—¡Oh, sí! ¡Dispensi, dispensi! Aviat está dit aixó: cada vegada que surt fa 'l mateix. L' altre dia baixant va trepitjar-me 'l dit gros de la mà esquerra, y ara m' ha plantat lo péu al mitj mateix de la cara...

—Bè, home, no s' amohini; per xó no será ni més ni menos xato.

—D' aixó no n' ha de fer res. Vosté procuri no mortificarme massa, ó sino 'l dia que m' empipi, soch capás de ferlo anar de bigotis y desconjuntarli 'ls ossos, que may més no 'ls podrá tornar a recullir.

—¡Vaji en nom de Deù! ¡Vaya un home més atipador! En ma vida hi vist un mort més ximple.

Més enllá hi ha disputas d' una altra especie.

Un mort está dret davant d' un ninxo, ab dugas camas *sueeltas* sola l' aixella.

—¡Joanet!—cria una calavera que treu lo cap per la finestra del tercer pis,—vaja, no siguis impertinent: donam las camas.

—Tant es que risquis com que rasquis,—respon l' altre fent lo pajés,—t' entench massa las manlas, y sé que tú no més vols sortir pera anar a fer la coqueta ab aquells dos morts d' allá a la cantonada.

—¡Mare de Deù! ¡Sembla mentida que desconfihs aixis de la tèva donal. Ja sabs que l' Angeleta t' estima y qu' es incapás de...

—Sí, sí; de bonas paraulas no te 'n faltan...

—¡Dom las camas!

—No 'm da la ganal

—¡Joanet! ¡Joanet!

Lo marit se posa a corre y l' Angeleta 's queda al ninxo espeternegant, y probant si pot sortir caminant ab las mans com los gimnastas.

En lo departament de las classes menos acomodadas, la gresca y la xarramenta comensan a ferse generals.

Dos morts se disputan perque l' un d' ells ha cambiat los brassos del altre.

A la vora d' un xiprer un mort furga de nassos per terra, buscant un péu que se li ha extraviat.

Més amunt un altre atura a un conegut seu, mirant-sel ab certa extranyesa.

—Tú, ¿no ets en Tófol?

—Sí, com sempre.

—Donchs mira, me semblava que feyas un' altra cara.

—¡Oh sí! Per forsa: no hi trobat lo meu cap en lloch, y per enllestir aviat, hi afanat aquest d' un vehi que encara dormia.—

Per tot arreu se forman grupos: los uns cantan seguidillas y peteneras; los altres ballan, fent un soroll de boixets qu' enamora; n' hi ha que senhen per terra mirant la gresca que fan los morts bromistas; dos ó tres fuman dissimuladament, amagantse 'l cigarro, perque 'ls demès no 'ls demanin tabaco.

Allá, en las escalas de la encreuhada central, hi ha la gent sensata, assentada pacíficament com en los *tendidos* del torin.

Se parla de política, de salut pública, dels assumptos locals, de tot.

—¿Encara governa en Cánovas?—pregunta un mort vellat a un minyó que seu allá a la vora.

—Sembla que sí,—respon aquest, posant una cama sobre l' altra,—pero segons ha dit un sastre retirat que viu al ninxo del demunt meu, aviat li darán los despatxos.

—Home, me 'n alegraría moltíssim, sobre tot per fer rabiari a un concejal que tinch al frente, que tota la santa nit m' está amohinant ab en Cánovas y torna en

Cánovas, com si tothom no sapigués los punts que calsa aquest home.—

Uns altres parlan dels negocis de Barcelona.

—¿Sab qué deyan ara mateix per aquí? Diu que ja s' ha acabat lo cólera...

—¡Bona noticia! No pot figurarse lo molt que ho celebren.

—¿Qué tenia por d' agafarlo?

—¡Fugi d' aquí, gat! És perque ab aquest ditxós cólera, los ninxos del meu voltant s' han omplert de gent bullanguera, que, vaja, a mi que me agrada tant la quietud, me donan moltras patacadas. A sobre meu hi han vingut dos valencians, que fins a las tantas de la nit no acaban de disputarse y moure bronquina.

¡Sort que allí prop hi ha un mort, que ha sigut municipal, que 'ls fa una mica de respecte, ó sino cregui que al últim hi hauria un disgust!

—Pues ja no vindrá més gent,—diu un tercer que está escoltant al darrera;—puch assegurarlos que ja 's parla de cantar lo *Te-Deum*.

—¿Cóm ho sab?

—Ja veurá, d' aquestas cosas d' iglesia sempre n' estich una mica enterat. ¡Cóm un servidor ha sigut tants anys escolá del Pi!—

Dos, que s' han ajupit en un recó, parlan en veu baixa.

—Escolti,—diu l' un—va reparar aquest dia, quantas anadas y vingudas va fer davant dels nostres ninxos aquell senyor gras del bastó ab borlas?

—Sí; jo me l' estava contemplant per una escaleta que hi fet en un ángul de la lápida.

—¿No 'l va coneixere?

—No; la veritat.

—Donchs jo sí; es un inspector de policia.

—¡Y aral, qué hi venia a fer per aquí?

—Tambè ho sé,—murmura 'l narrador baixant més la veu;—si 'm promet no descubrirho, li diré en confiansa.

—Digui; seré un mort.

—Pues buscava, (perque sospetxan qu' está amagat per aquestos recons), a... ¿no 'ns escolta pas ningú?

—No, digui; ¿a qui buscava?

—A n' en Ruiz Zorrilla.—

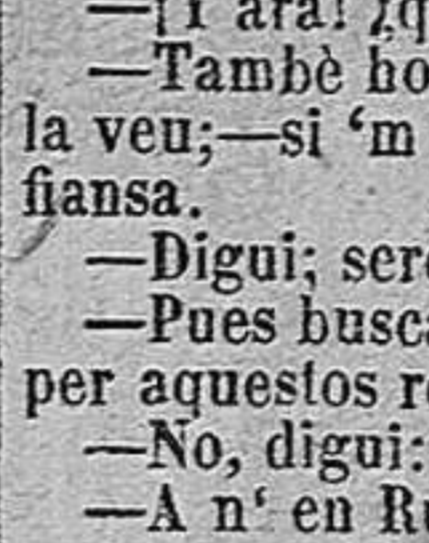
Quan lo bullici ha arribat al últim extrém, quan més animadas están las conversas, y las calaveras *calaveras* comensan a requebrar senyoras, y 'ls xicots jugan a fet, y 'ls jugadors organisan partidas de bescambrija y tothom s' entrega a la gresca sense recel, se sent un crit fatidich que glassa als pobres morts, una veu que corra de boca en boca sembrant lo desconcert en las filas de la multitud.

—¡Venen los vigilants!!

En un santiamen se despejan los carrers y plassas, tothom torna al seu cau, s' aplanan la terra y 'ls ninxos se tancan, y al cap de cinch minuts en la mansió de la mort tot reposa en silenci.

FANTÁSTICH.

AQUÍ JAU L' ESPERIT PÚBLICH

o soch prou filosof per averiguar si 'ls esperits moren ó son immortals; lo que si 'm consta de una manera positiva, es que dormen y restan inmóvils com si haguessen mort.

Per aixó encabesso aquest article ab un epitafi: «Aquí jau l' esperit públich.»

No son pas las contrarietats lo que l' enerva. L' esperit nacional, l' esperit genuinament espanyol fins en los moments més apurats, té prou energia per exclamar:—«A las penas, punyaladas.»

Aixó es lo que hauria fet ja en la qüestió de las Carolinas, que per ell es una gran pena: punyalada seca.

Pero van desarmarlo 'ls mateixos que havian de alentir las sévas expansions, van deprimirlo, van perseguirlo, van befarlo, y aquell jegant que s' alsava imponent y feya pestanyejar als amos de Alemania, va caure desalentat, exánime.

Lo Mónstruo podia escriure, en lloch de tantas notas, un sol y curt epitafi.

Per compte d' expreme's lo cervell buscant arguments ab que convence a qui no té ulls per llegir ni orelles per escoltar, podia agafar la ploma y escriure aquesta frase terrible dintre de sa mateixa senzillés:

«Aquí jau l' esperit públich.»

¡Valenta hassanya la del Mónstruo!

Crehent que aquell esclat nacional podia anularlo, a ell que 's figura ser la suprema inteligencia de la nació, va reprimirlo y va ofegar-lo.

Y quan l' esperit públich va donarse per mort, encantant ab los alemanys, va dir:—Are, tractém.

Y 'ls alemanys al veure tant petit a un home que sens més que seguir los impulsos del seu país, podia ser tant gran, han jugat ab ell com ab un trompítxo.

Llegeixin las notas cambiadas entre 'ls dos governs. Quant més s' ha esfortat lo Mónstruo en fer prodigis d' eloqüencia y de dialéctica, més crú, més despreciatiu ha sigut lo llenguatge del canceller de ferro.

Quan lo poble s' agitava, al menos li dirigian paraulas carinyosas fentli concebir confiansas de que 'l conficte s' arreglaria decorosament.

Lo poble ha deixat de moure's; es ja impossible que torni a alsarse mentres los conservadors continuhin menjant del presupuesto sobre la lápida que tanca 'l seu sepulcre, y are 'ls alemanys segurs de que poden obrar impunement, no deixan despreci per dirigirli, ni excusan humillació que causarli.

Tant envalentonats están, davant de la seva impotencia, desde que va trassarse 'l fatidich epitafi:

—«Aquí jau l' esperit públich.»

Que se 'ns enduhen avuy las Carolinas; dormim. Que demá atentan a las Filipinas; no 'ns despertém.

Que demá passat los menjadors de *sucrut* y bebedors de cervesa, tractan, conforme van anunciar, de fer l' amor a las ardentas cubanas, no 'ns despertém, dormim sempre...

¿Qué 'n treuriam de alsarnos y de fer prodigis de patriotisme?

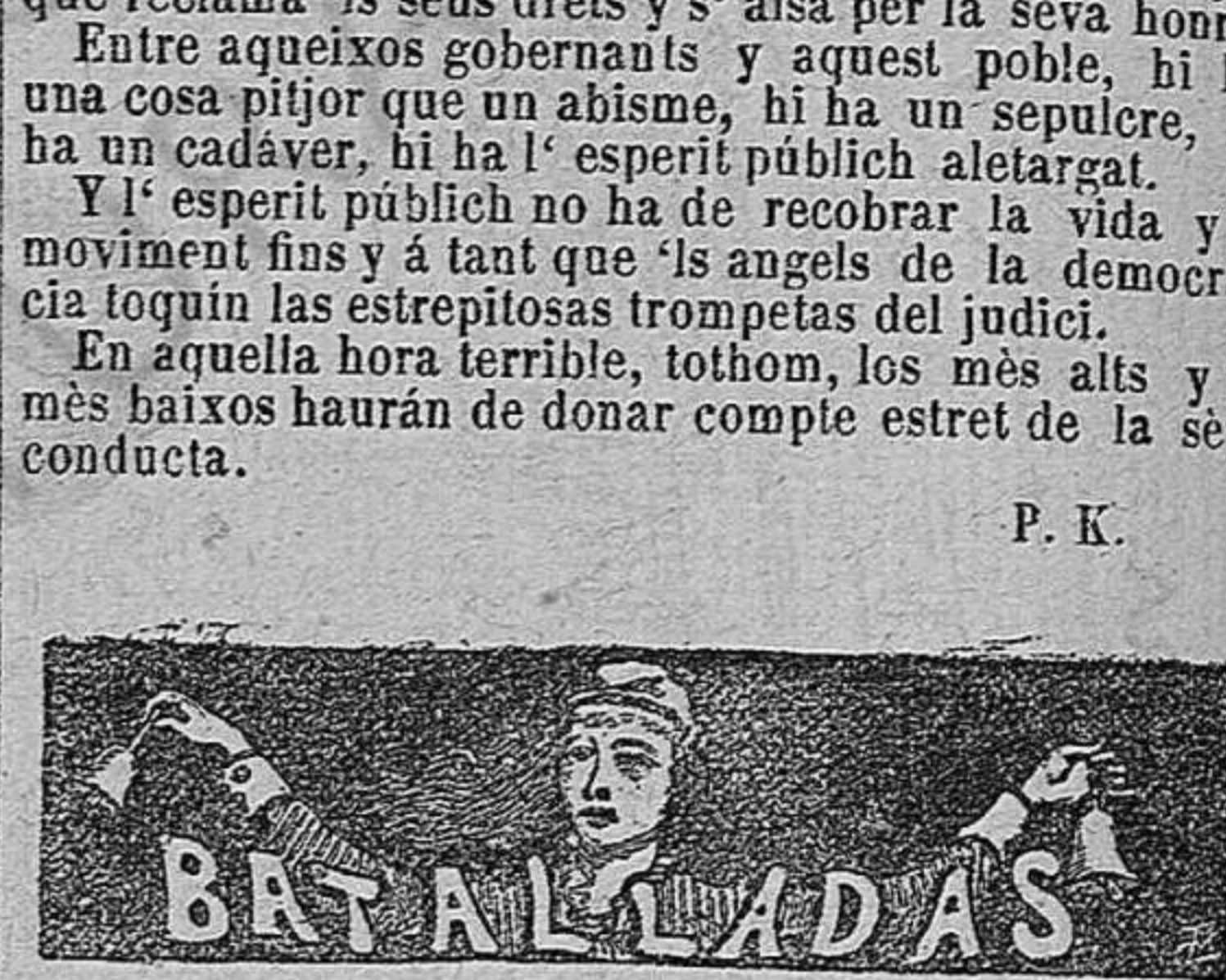
Tampoch ningú 'ls agrahiria; molt al contrari, l' enemich dels conservadors y de tot lo que 'ls conservadors defensen *ab més ó menos interés*, no es l' extranger que usurpa 'l patrimoni, es lo poble espanyol que reclama 'ls seus drets y s' alza per la seva honra.

Entre aqueixos governants y aquest poble, hi ha una cosa pitjor que un abisme, hi ha un sepulcre, hi ha un cadáver, hi ha l' esperit públich aletargat.

Y l' esperit públich no ha de recobrar la vida y 'l moviment fins y a tant que 'ls angels de la democracia toquin las estrepitosas trompetas del judici.

En aquella hora terrible, tothom, los més alts y 'ls més baixos haurán de donar compte estret de la seva conducta.

P. K.

¡Dixós Moret!

Entre 'ls varios discursos ab que ha obsequiat als intrépits viajers portugueses Ivens y Capello, va ferne un dihent: que oferia a Portugal l' apoyo d' Espanya per conservar las sévas conquistas.

Los portugueses, en cambi podrán oferir a n' en Morot lo nombrament de fill adoptiu de Portugal.

Se 'l mereix per *fuchado*.

Pero sembla que no li oferirán, limitantse a dirli una cosa:

—L' apoyo que 'ns ofereix ja pot quedarse 'l, que hé prou que 'l necessitará per conservar las Carolinas.

L' empresa del gas de Málaga 's nega resoltament a proporcionar llum a la Diputació provincial, per falta de pago.

¿Y qué? dirá la Diputació. Administrar a las foscas es mil vegadas més cómodo.

Durant los mesos de agost y setembre la recaudació de la Hisenda de la monarquia espanyola ha disminuhit la friolera de 8 milions de pessetas.

Després de las eleccions del 18 de octubre, en que va quedar assegurada l' existencia de la República francesa, lo paper del Estat va experimentar una gran puja.

Ja ho veuhen: lo diner ja no 's diu senyor diner, sino ciudadá diner.

En una de las últimas notas lo canceller de ferro diu al canceller de pega.

«No pot negociarse ab lo govern espanyol que adultera certs fets oficials sense reparar en las gravissimas conseqüencias de una conducta semblant.»

Expressions a fé divinas plenas de gracia y salero ..

Li prenen las Carolinas y li diuhen embustero.

Que no tot sigan morts en lo present número. Fém una resurrecció.

Ressucitem un petit párrafo del manifest del Manzanares redactat per D. Anton Cánovas del Castillo, mónstruo avuy de la conservaduria:

«Nosaltres, diu, volém la conservació del trono, sense camarilla que 'l deshonri; volém la practica rigurosa de lleys fundamentals, millorantlas sobre tot

la electoral y la de imprenta; volém la rebaixa dels impostos fundada en una estricta economia; volém que 's respectin en los empleos militars y civils l' antiguetat y 'ls mérits; volém arrencar los pobles á la centralisació que 'ls devora, donantlos la independéncia necessaria pera que conservin y augmentin sos interessos propis; y com garantia de tot aixó volém y plantejarém baix sólidas basses la milicia nacional.»
 «Que tal? Aquell verdúm que á l' any 54 cantava aquesta tonada, ha deixat de ser aucell y avuy es mónstruo.

Ja han arribat datos detallats de Filipinas. L' expedició á las Carolinas havia de ferse á la mar molts dias avants de lo que va ferho; pero no va ser possible, perque las autoritats van entretenirse buscant tapa-rabos y camisas per aquells indigenas.

«Pero aixís y tot los nostres barcos van arribar á l' isla de Yap quatre dias primer que l' *Itis*.
 —¿Y donchs per qué no van desembarcar? preguntaran vostés.

«Ja van ferho; sols que van perdre 'l temps buscant un siti apropòsit per construhiri un altar y dir una missa.

Tot aixó es ridícul ¿veritat?
 Donchs ridícul y tot, la missa no va dirse y 's van perdre las islas.

Lo govern per una missa no ha de quedar malament. Encare té 'l recurs de ferla dir; pero que siga en sufragi de las Carolinas espanyolas.

Quan las primeras eleccions francesas era molt curiós sentir lo que deyan los neos:—Aixó es un voler de Déu; regonéixintho 'ls impios: aixó es lo dit de la *Providencia*.

S' han fet las segonas eleccions y 'ls neos han quedat ab un pam de nas. Ja no parlan de volers de Déu. La Providencia deu haverse cansat de tenir lo dit extés... y haurá clos lo puny.

Una frase de 'n Sagasta:
 «O molt m' equivoco, ó avants de un més serém poder.»

Senyor Sagasta, té molta rahò: la primera part del dilema es certa.
 «Molt s' equivoca.»

Perque encare que 'l cridin, encare que 'l deixin pujar, vosté no serà poder.

L' altra vegada vá tenir á n' en Martínez Campos per aguantarli 'ls brassos, aquesta vegada tindrà á n' en Jovellar.

«El que nace para *títtere*... nunca llegará á ser actor.»

Lo director del *Motin* ha sigut condemnat á sis anys de presiri.

Molestias, presó, presiri,
 tanta sanya casi espanta...
 Mes una causa no es santa
 sino després del martiri.

MORTS

(¡MORALMENT!)

MARTOS.

Jugant ab l' opinió pública, s' ocupa tot lo sant dia fugint ab la monarquia y tornant ab la república. Bellugantse á tort y á dret, á pesar del seu renom, tot lo que ara ell diu, es com si ho digués á la paret. Ningú donará dos quartos per un drap de tantas mostrás; en ff... diguén pare-nostres per l' infelís senyor Martos.

CANOVAS.

Mónstruo sense cap ni péus, ab la seva extranya ciencia está apilant una herencia que farà plorá als heréus. Ruina plena d' orgull, viu dels esplendors passats y etjega tals disbarats que... ¡val més que girém full! No es ell ja, es la sombra seva; una gallina mullada, una soca despullada...
 ¡Séale la tierra leve!

CARLOS VII.

Eco de la atrocitat, rebrot de la Cafreria, son epitafi seria alguna barbaritat. Las húngaras y las hienas forman sa còrt depravada, qu' ell mira ab cara abobada y las grapas de sanch plenas. Ferit en lo mitj del cor per la moderna corrent, está mort completament;

mes... ¡guardéuvos d' aquest mort!

SERRANO.

Sempre s' ha vist en la vida que 'ls valents al fi flaquejan y que 'ls vellets repapiejan; pero ¡tant!... passa de mida. S' ha deixat dibuixar tacas, ha deixat fè, ha deixat di, y ¡iquéumelas aquí perque jo no tinch butxacas! Ja ni ell ni sa patulea conquistaran la nació... Res; reséu una oració pèl vencedor d' Alcolea.

MORET.

Fátuo, ab lo cap plé de vent, aparentant qu' es molt viu, ni may ell sent lo que diu, ni menos diu lo que sent. Son llenguatge estrafalari sols ab lo nas s' aprecia: sembla una perfumeria ó un magatzem d' herbolari. Sense principis, ni nort, ni partit, ni autoritat, per la patria ja ha acabat; lo qu' es en Moret... es mort.

COS-GAYÓN.

Calamitat de la Hisenda, incapás, tossut y dú, no haviam vist may ningú d' una péga tant tremenda. En son pas no ha trobat més que entrabanchs aquí y allá, qu' ell ha procurat tirar per dessobre dels demès. Y per últim, tremolós sense diners ni sabatas, mort rosegat per las ratas... ¡Quin final més desastrós!

ROMERO ROBLEDO.

Ab sa llengua descocada y son caràcter de fura, es no més que una criatura d' una edat algo avansada. Desbarrant ha adquirit gloria entre 'ls amichs y 'ls parents, y gracias á aquelles dents, potser passarà á la historia. Lo cólera ha estat lo fort hont son valor s' ha estrellat, y com la pòr l' ha matat, naturalment, ara es mort.

LOPEZ DOMINGUEZ.

Digne nebot del seu tio, sembla una ampolla esbravada, una màquina espatllada ó un caballet sense brio. Sempre mirant lo que vé, sempre encomanant prudencia, va malgastant la existencia no fent res ni deixant fè. May troba la cosa á punt, may diu que nò ni que sí, may sab esculli 'l camí, y... no hi ha més, es difunt.

PIDAL.

Ídol de la clericalla, ha enganayat als capellans; protector dels sagristans, tot lo país l' ametralla. Volguent jugá al doble joch, pesca doble carabassa; pèls uns se descubreix massa, pèls altres treballa poch. En sa postrera agonía, gira la mirada al cel y 'l cel li dona un miquel... ¡Descansi en pau! Aixís sia.

...era
 ...tranquil;
 ...vil
 ...calavera.
 ...tenia
 ...flatos,
 ...ratos.
 ...tonteria.
 ...fort,
 ...cara,
 ...ara...
 ¡Aquest si que ja es ben mort!

C. GUMÀ.

N quénto aragonés.
 Un baturro s' havia ja ficat al llit una nit que plovia y tronava; quan tot d' un plegat va sentir trucar á la porta del carrer.
 —¡Abre á la autoridad! van cridar desde fora.

—¡No me da la gana! va respondre 'l baturro.
 —¡Abre al rey! van cridar de nou ab veu més forta que la primera vegada.
 Y l' aragonés va respondre:
 —Otra que Dios. Mira tú si el rey, con una noche tan perra, andará por esos mundos.

Diu un periódich:

«Lo govern tè noticia de que ha passat per Port-Bou un carro carregat d' armas y municions.»
 Com si ho vejés: seria un carro carregat de bombas... de pou, de canons... de fer mitja y de fusells... de carro.

A Madrit s' ha constituhit una associació para la *enseñanza de la mujer*.

Un aficionat á las faldillas, deya:
 —Quan haja de anar á Madrit me ficaré á aqueixa associació, per veure si me l' ensenyan.

Algun periódich de Madrit ha reformat lo nom del actual ministre de Hisenda. En lloch de Cos-Gayon li diu Cos-Corron.

Y 'l país que 'l reb, paga 'l beure.

L' escena á Madrit.
 Dos alemanys ab la pipota de porcelana als morros se seuhen en un café.

—¿Qué volen pendre? pregunta 'l mosso.
 Y un dels alemanys respon:—Pórtins un parell de Carolinas.

—Allá van, contesta 'l mosso, clavantlos entre cap y coll un vas que duya á la mà.

¡Bravo! Los desvergonyits se castigan aixís.
 Y escoltin no 'ls sembla que un trist mosso de café sab més de tractar ab alemanys que D. Anton Cánovas del Castillo?

Mentres los freres protegits pèl govern prosperan y obtenen grans privilegis, los mestres d' estudi 's rosegan los punys de gana.

Escoltin mestres d' estudi,
 escoltin lo que 'ls vull dir,
 roseguin qualsevol cosa,
 que quan torni la gloriosa
 los punys los farán servir.

Diumenje va celebrarse á Sarriá una pelegrinació ab todas las campanillas.

Figúrinse que 's tracta, nada menos, que de una falsificació de la Verge de Lourdes.

S' explotava una pedrera, va quedar una cova, s' hi ha portat un rejoli d' aygua, s' hi ha construít un altar, s' hi ha posat una Verge y ja está feta la gracia. Ja tenim Lourdes sense necessitat de sortir del Plá de Barcelona.

Y are vingan miracles.

Lo primer s' espera que recaurá en favor dels fondistas de Pedralbes, que desde la instalació del Parque de la Montanya y Hotel Tibi-Dabo y desde l' obertura de la carretera de Vallvidrera, s' anavan quedant á las capsas.

Y are tenen en perspectiva remadas de devots que aniran á pregar á la nova Verge y á fer truytas, arrósos y butifarradas.

¡Ah, si jo fòs Mare de Déu de la Bona nova, lo qu' es l' amo de la pedrera de Pedralbes, no me la duria al molí.

Ahont s' es vist venirme á posar botiga lo que 's diu á quatre passos.

—Nada, nada, diria jo: gastarém paper sellat y á Roma per lot.

A Dinamarca continúa l' excitació contra 'l govern conservador que mangoneja aquell país, baix la direcció de un mónstruo anomenat Strupp.

Ja veuran com al últim los dinamarquesos farán un *strupici*.

Per no anar més lluny, un caixista va disparar dos tiros de pistola contra 'l president del govern.

Y si li preguntan perque ho ha fet, lo caixista será capás de respondre:

—Per res: volia ferlo entrá 'n caixa.

Lo govern desaproba la conducta del Sr. Espanya. En justa correspondencia, ja fa temps qu' Espanya desaproba la conducta del govern.

S' ha dit aquests dias que 'l Papa quan decideixi la qüestió de las Carolinas s' inclinará á favor d' Alemania ab preferéncia á Espanya.

Aquí de aquell célebre cantar:

«El que nace feo y pobre
 y se casa y es.... etc., etc.»

LOPEZ. Bator — Rambla del Mitj 20

Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.

LO MODERN D. JOAN.

—No os podeis quejar de mí,
vosotras á quien *birlé*;
si buen *Iltis* os mandé
buenas notas escribí.